

A veszélyes gépek zárhatóságának biztosítása

A faiparban sok vállalkozásnál működnek még 30–40 éves gépek is, amelyek többnyire nem mindenben felelnek meg a jelenlegi munkabiztonsági előírásoknak, de ennek ellenére funkcionálisan jól használhatók. Sokan nem tehetik meg, hogy újakra cseréljék őket, inkább megpróbálják megfelelővé tenni. A régebbi gyártmányokon többnyire hiányzik a zárható kapcsoló, ezért nem is felel meg a 14/2004. (IV. 19.) FMM rendelet alábbi részletezett előírásának.

A 14/2004. (IV. 19.) FMM rendelet „a munkaeszközök és használatuk biztonsági és egészségügyi követelményeinek minimális szintjéről” 8. §-a előírja, hogy „A munkáltatónak biztosítania kell, hogy a veszélyes munkaeszközt kizárólag annak kezelője használja. Javítást, átalakítást, karbantartást csak a munkáltató által e feladat elvégzésére megbízott, külön oktatásban részesített személy végezhet.”

A zárhatóság több okból szükséges lehet:

- Ha biztosítani kell, hogy a gépet csak az arra kioktatott dolgozó használhassa.
 - A gép javítás alatt áll, csak a karbantartó dolgozhat rajta.
 - A gép üzemben kívül van helyezve, ezért a bekapcsolását meg kell tiltani.
- A kapcsolók kicserélése, átszerelése meglehetősen költséges, villamos szakembert igényel, és nem is mindig megvalósítható. Erre találtam az alábbi megoldást:

A dugvillazár egyszerűen és gyorsan felpattintható bármely dugvillára, és felhelyezés után lakattal lezárható.

Használatával megakadályozható a gép, berendezés feszültség alá helyezése. A zár a dugvillák pozicionáló tüskéjére pattintható, a kisebb nyílásba a 16–32 A-es, a nagyobb nyílásba a 63–125 A-es dugvillák pozicionáló tüskéi csúszathatók, majd a zár másik fele a villára rápattintható. Lezárva a pozicionáló tüske miatt nem húzható le. A zár anyaga ütésálló műanyag, emiatt véletlenül nem, csak szándékosan, erőszakkal lehet letörni a dugvilláról.

Ez nem igényel villanszerelőt, és darabonként csak nettó 1700 Ft-ba kerül (plusz a lakat, de az a nem kulcsos kivételű, egyéb, lakattal zárható kapcsolókhoz is szükséges). A kulcsos kapcsolók a villanszerelő munkadíjával együtt, ennek a többszörösébe kerülnek.

A záruk rendszere

Ahol zárható kapcsolók vannak, és tényleg lakatolnák is őket, ott állandó probléma, hogy több munkavállaló is jogosult a gép használatára, ezért a kulcs sosincs meg, így idővel le is szoknak a zárásról. Többnyire persze a munkáltató már a lakatok beszerzésére sem gondol.

A legjobb megoldás a záruknál már bevált főkulcsos rendszer. A lakatokat így kialakítva lezárhatók a gépek zárható főkapcsolói, a nem zárható kapcsolójú gépek pedig dugvillazárral zárhatók. Ebben az esetben nem szükséges a dolgozóknak kulcsomókkal járniuk, egy kulcs nyithat mindent, más kulcsok pedig csak egy adott gépet.

Például: egy asztalosüzemben dolgoznak asztalosok, akik az összes veszélyes gépet ismerik és használhatják. Az ő

kulcsuk az összes lakatot nyitja, és mindenkinek csak egy kulcsra van szüksége. Vannak ezen kívül betanított munkások, akik csak egy adott gépen dolgozhatnak, nekik csak az adott géphez van kulcsuk. A többi dolgozónak (szerelők, irodai dolgozók stb.) nincsen kulcsa semmihez, így illetéktelenül nem kezelhetnek semmit.

A karbantartónak és a főnöknek külön lakatja van, ők úgy is le tudnak zárni egy gépet (javítás vagy üzemben kívül helyezés miatt), hogy senki se dolgozhasson rajta.

Kling Péter

munkavédelmi technikus,
okl. faipari mérnök
www.munkavedelem.biz
Tel.: 30/9655-426.